

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک ماده به قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی

و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش»

بیان مسئله

در سال ۱۳۸۸ به موجب «قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در آموزش و پرورش (مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵)»، دولت موظف گردید کلیه معلمان حق التدریس را در طی مدت ۵ سال از تصویب این قانون به استخدام آموزش و پرورش درآورد.

همچنین براساس توافقنامه فی مابین وزارت آموزش و پرورش، سازمان تأمین اجتماعی، وزارت کار و امور اجتماعی و معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری، طرح بیمه تأمین اجتماعی معلمان حق التدریس برای اولین بار از اول مهرماه ۱۳۸۸ به اجرا درآمد و بر مبنای دستورالعمل ابلاغی وزارت آموزش و پرورش، معلمان حق التدریس مدارس دولتی توانستند با پرداخت سهم حق بیمه مطابق مقررات تأمین اجتماعی از خدمات و حمایت‌های تأمین اجتماعی (شامل بیمه درمان، بازنشستگی، از کارافتادگی، فوت، کمک هزینه ازدواج، بیمه بیکاری و...) استفاده کنند.

با وجود این به هنگام محاسبه سوابق بیمه‌ای و بازنشستگی با توجه به عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی برای معلمان حق التدریس در طول مدت فعالیت آنها، سابقه‌ای برای آنها قابل لحاظ کردن نبود. در همین راستا و به منظور حفظ حقوق این افراد و احتساب سوابق فعالیت آنها به هنگام محاسبه سوابق بیمه‌ای و بازنشستگی، طرح مذکور در مجلس نهم از سوی جمعی از نمایندگان به مجلس شورای اسلامی ارائه گردید. با اتمام مجلس نهم این طرح با درخواست جمعی از نمایندگان مجدد در دستور کار مجلس دهم قرار گرفته است.

ارزیابی کارشناسی طرح

۱. بررسی کلیات طرح

در طرح پیشنهادی مورد بررسی شرایطی در نظر گرفته شده است که معلمان حق التدریسی که به استخدام آموزش و پرورش در آمده یا در خواهند آمد بتوانند حق بیمه و بازنشستگی، سهم خود و دولت را که مربوط به سنوات خدمتشان است به صورت اقساطی به صندوق‌های بیمه و بازنشستگی پرداخت نمایند تا این سنوات خدمتی در احتساب سوابق خدمت دولتی و بازنشستگی این افراد لحاظ گردد.

مخصوص سخن علمی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۱۳۷

شماره چاپ:

۳۸۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۱۰/۴

معاونت پژوهش‌های
اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۰۴۴-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۱۱/۹

همان‌گونه که در قانون تأمین اجتماعی با صراحت عنوان شده است در مورد معلمان حق‌التدریسی، وزارت آموزش و پرورش مکلف بوده است به‌عنوان کارفرما در زمان اشتغال معلمان حق‌التدریس معادل ۲۷ درصد از حقوق و مزایای آنان را بابت حق بیمه (به نسبت ۷ درصد سهم بیمه شده و ۲۰ درصد سهم کارفرما) به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید و در غیر این صورت هر یک از این افراد در صورت مراجعه به واحدهای اجرایی صندوق تأمین اجتماعی و ارائه مدارک لازم جهت طرح موضوع در کمیته‌های ادعای سابقه و یا در صورت طرح دعوی در مراجع قضایی ذیربط کل سابقه کارکرد آنان منظور شده و از این بابت نیز هیچ مبلغی از افراد ذینفع توسط سازمان تأمین اجتماعی دریافت نخواهد شد و وزارت آموزش و پرورش مسئول پرداخت کل دیون مربوطه خواهد بود.

براساس آنچه گفته شد به‌نظر می‌رسد که عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی معلمان حق‌التدریسی و عدم احتساب سابقه خدمتی این افراد از سوی وزارت آموزش و پرورش تخلف از قوانین جاری کشور بوده و طرح و تصویب قانون جدید کمکی به حل مشکلات موجود نخواهد کرد و در واقع طرح مذکور را می‌توان نوعی مساعدت در حق وزارت آموزش و پرورش دانست تا طرحی برای رفع مشکلات معلمان حق‌التدریسی.

۲. بررسی جزئیات طرح

در تبصره «۳» آمده است: «مدت سابقه خدمت دوره حق‌التدریس به تناسب خدمت تمام‌وقت با توجه به طرح طبقه‌بندی مشاغل معلمان کشور و دستورالعمل وزارت آموزش و پرورش و همچنین پرداخت کسورات مربوطه، در سوابق خدمت دولتی و بازنشستگی افراد قابل احتساب می‌باشد».

براساس مفاد این تبصره سابقه حق‌التدریسی معلمان بعد از پرداخت حق بیمه و بازنشستگی جزو سوابق خدمت دولتی ایشان محسوب می‌شود و معلمان می‌توانند از مزایای این سوابق در تمام طول خدمت، بهره‌مند شوند و این برخورداری، باعث افزایش حقوق معلمان و ایجاد بار مالی برای دولت خواهد شد. این موضوع مخالف اصل هفتادوپنجم قانون اساسی می‌باشد.

۳. تصویب طرح به شکل فعلی آثار منفی ذیل را به‌همراه خواهد داشت

- معلمان حق‌التدریسی ملزم به پرداخت حق بیمه و بازنشستگی سهم خود و سهم کارفرما به صندوق بازنشستگی مربوطه خواهند شد و به این دلیل در بدو استخدام با یک بدهی سنگین ناشی از عدم اجرای قوانین مرتبط با بیمه و بازنشستگی که تکلیف کارفرما (وزارت آموزش و پرورش) بوده است مواجه می‌گردند که البته مقرر گردیده است که این بدهی سنگین را به‌صورت اقساط پرداخت نمایند.

- صندوق‌های بازنشستگی و بیمه‌ای مبلغ قابل توجهی را دریافت خواهند کرد که بابت آن تاکنون هیچ خدمتی ارائه نداده‌اند.
- وزارت آموزش و پرورش نیز از تخلف آشکار قانونی خود در رابطه با عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی معلمان حق‌التدریسی که قانوناً مکلف به پرداخت آن به صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی بوده است مبرا خواهد شد.

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالب عنوان شده به نظر می‌رسد، طرح پیشنهادی کمکی به معلمان حق‌التدریسی در جهت رسیدن به حقوق قانونی خود در رابطه با لحاظ شدن سنوات خدمتشان، به‌عنوان سوابق خدمتی قابل احتساب در صندوق بازنشستگی محسوب نمی‌شود، زیرا ایشان با استناد به قوانین موجود می‌توانند در جهت احقاق حقوق از دست رفته خود اقدامات لازم را معمول دارند. بنابراین تصویب طرح به شکل فعلی قابل توصیه نیست.

پیشنهاد

از آنجایی که راه‌حل قانونی این مشکل پرداخت حق بیمه معوق معلمان حق‌التدریسی توسط وزارت آموزش و پرورش است و با توجه به اینکه الزام دولت به‌وسیله مجلس شورای اسلامی از دو جهت مغایرت‌هایی با اصول هفتادوپنجم و پنجاه‌دوم قانون اساسی دارد و همچنین با عنایت به اینکه پرداخت سهم کارفرما از سوی معلمان حق‌التدریس با قوانین جاری کشور در تناقض است؛ به نظر می‌رسد مشکل باید از طریق دیوان عدالت اداری حل گردد. اما با توجه به اینکه جمعیت معلمان مورد نظر تعداد معتدبه‌ی هستند و مراجعه حضوری همه آنها حتی با در نظر گرفتن اینکه دیوان عدالت اداری رأی وحدت رویه صادر نماید فرآیند اداری طولانی مدتی را می‌طلبد و مضاف بر این همه ذینفعان هم امکان احقاق حق خود را نیز ندارند بهتر است جهت سهولت کار و تسریع کل این فرآیند دولت محترم در راستای تحقق عدالت اجتماعی و عمل به تکالیف قانونی خود و اکرام جایگاه معلم؛ لایحه‌ای را تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید.

